

Sygn. akt *XIV C 242/19*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: st. sekr. sąd. Grażyna Bielicka

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2020 r. w Pile

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa *(...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W.*

przeciwko *D. G. (1)*

o zapłatę

- 1. zasądza od pozwanej D. G. (1) na rzecz powoda (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. kwotę 97 766,57 zł (dziewięćdziesiąt siedem tysięcy siedemset sześćdziesiąt sześć złotych i pięćdziesiąt siedem groszy) wraz z dalszymi odsetkami od kwoty 95 854,94 zł (dziewięćdziesiąt pięć tysięcy osiemset pięćdziesiąt cztery złote i dziewięćdziesiąt cztery grosze) umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 23 października 2018 r. do dnia zapłaty;***
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4 889 zł (cztery tysiące osiemset osiemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych.***

Jolanta Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego w Lublinie dnia 14 grudnia 2018 r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. domagał się zasądzenia na jego rzecz od D. G. (1) kwoty 97.766 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 95.854,94 zł od dnia 23 października 2018 r. a także zwrotu kosztów postępowania.

Powód wskazał, że zobowiązanie pozwanej wynika z umowy kredytu zawartej w dniu 19 października 2016 r. z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W.. Pomimo wezwań i monitów pozwana nie wywiązała się z obowiązku spłaty kredytu, w związku z czym po upływie terminu, do którego winna była uregulować zadłużenie, całość stała się wymagalna z dniem 17 października 2018 r.

W dniu 21 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie postanowienie, w którym przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Pozew w tradycyjnej formie wpłynął do Sądu Okręgowego w Poznaniu w dniu 05 kwietnia 2019 r.

W odpowiedzi na pozew z dnia 16 maja 2019 r. pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie kosztami postępowania powoda i zasądzenie od niego na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwana przyznała, że zawarła z powodem umowę, jednakże bez wiedzy męża. Nadto bank nie poinformował pozwanej o konieczności sygnowania takiej umowy przez małżonka a pozwana przekroczyła tym samym zakres zwykłego zarządu majątkiem. Dodatkowo pozwana podpisała wszystkie dokumenty przedłożone przez pracownika banku w tym – jak się zorientowała później oświadczenie, że jest wdową - co nigdy nie polegało na prawdzie. Wobec powyższego zawarcie umowy bez wiedzy i zgody małżonka, w ocenie pozwanej czyni tę umowę nieważną.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 października 2016 r. D. G. (1) zawarła z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) w kwocie 141.851,60 zł na okres od dnia 19 października 2016 r. do 01 listopada 2022 r. na warunkach określonych w umowie. Pozwana zobowiązana była do spłaty kredytu zgodnie z harmonogramem spłat w 72 miesięcznych ratach płatnych do 01 dnia każdego miesiąca wynoszących 2.031,41 zł.

Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę na dzień zawarcia umowy wynosiła 146.261,62 zł, na którą składały się:

- całkowita kwota pożyczki – 110.000 zł

- całkowity koszt pożyczki, w tym:

a) prowizja od udzielonej pożyczki w kwocie 3.3000 zł

b) odsetki umowne w kwocie 4.409,92 zł

c) koszty finansowania składki ubezpieczeniowej w kwocie 28.551,60 zł.

Zgodnie z § 1 ust. 15 umowy w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki Bank uprawniony był do naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego (odsetki karne). Oprocentowanie zadłużenia przeterminowanego miało charakter zmienny, na dzień zawarcia umowy wynosiło 14% w stosunku rocznym i było równe dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie) określonych w art. 481 k.c.

Stosownie do § 1 ust. 18 umowy w razie opóźnienia pożyczkobiorcy w zapłacie dwóch pełnych rat, Bank miał prawo wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia. Po upływie okresu wypowiedzenia całość należności Banku stawała się zadłużeniem przeterminowanym.

Pozwana przy zawieraniu umowy pożyczki podpisała oświadczenie stanowiące integralną część umowy, a będące potwierdzeniem danych z wniosku o pożyczkę nr (...), w którym widniały m.in. następujące dane: stan cywilny - wdowa, dochód wnioskodawcy - 18.517,66 zł brutto, stałe wydatki miesięczne - 300 zł, suma miesięcznych rat zobowiązań kredytowych (banki oraz inne podmioty) oraz zobowiązań finansowych innych niż kredytowe (wypłacane renty, alimenty, itp.) – 0.00 zł.

Dowód: okoliczności bezsporne, umowa pożyczki wraz z załącznikami (k. 17-23), oświadczenie pożyczkobiorcy (k. 19).

D. G. (1) zaprzestała spłaty zobowiązania w marcu 2018 r., ostatnią ratę uiszczyła w dniu 01 lutego 2018 r.

W związku z powyższym powód w dniu 22 lipca 2018 r. wystosował do pozwanej przedegzekucyjne wezwanie do uregulowania zaległości w nieprzekraczalnym terminie 14 dni roboczych od daty doręczenia wezwania określając wymagalne należności na dzień 22 lipca 2018 r. na kwotę 12.688,82 zł w tym z tytułu zapadłych, niespłaconych

rat kapitałowych w kwocie 11.634,69 zł. Jednocześnie Bank poinformował pozwaną, że w przypadku gdy doszło do zmiany w jej sytuacji finansowej lub gospodarczej może skierować do Banku w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma, pisemny wniosek o restrukturyzację zadłużenia. Powód wskazał również, że w przypadku nieuregulowania należności oraz niezłożenia wniosku o restrukturyzację w określonym terminie, jak również dalszego niewywiązywania się przez pozwaną z zawartej umowy, będzie zmuszony wypowiedzieć umowę. Niniejsze wezwanie pozwana odebrała w dniu 31 lipca 2018 r.

Z uwagi na brak reakcji pozwanej na ww. wezwanie, powód pismem z dnia 05 września 2018 r. złożył oświadczenie o wypowiedzeniu w całości umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Jednocześnie poinformował D. G. (1), że po upływie okresu wypowiedzenia cała należność z tytułu umowy stanie się wymagalna i będą od niej naliczane odsetki karne wg oprocentowania dla należności przeterminowanych. Bank wyjaśnił, że wobec powyższego pozwana jest zobowiązana do niezwłocznego, nie później niż w terminie 30 dni od daty otrzymania pisma, zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi Bankowi za okres korzystania z kredytu oraz zapłaty zaległych opłat i prowizji. Nadto poinformował pozwaną, że w przypadku objęcia umowy ochroną ubezpieczeniową, wygasa ona wraz z upływem okresu wypowiedzenia umowy. Należności na dzień 05 września 2018 r. powód określił na kwotę 116.436,46 zł w tym 114,969,89 zł z tytułu kapitału. Wypowiedzenie umowy kredytu pozwana odebrała w dniu 17 września 2018 r.

Po upływie terminu, do którego pozwana miała uregulować zadłużenie, całość stała się wymagalna z dniem 17 października 2018 r.

Wobec braku spłaty, (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. w dniu 22 października 2018 r. wystawił wyciąg ze swoich ksiąg rachunkowych, w którym określił wysokość łącznego zadłużenia pozwanej na ten dzień na kwotę 97.766,57 zł, na którą składały się:

- należność główna w kwocie 95.854,94 zł,
- odsetki za okres od dnia 19 października 2016 r. do dnia wystawienia wyciągu w kwocie 911,63 zł,
- odsetki umowne od dnia 19 października 2016 r do dnia wystawienia wyciągu w kwocie 2.409,90 zł.

Dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 25, 26), przedegzekucyjne wezwanie do uregulowania zaległości wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 24, 27), zestawienie wpłat dokonanych (k. 13), wyciąg z ksiąg banku (k. 16-17).

Mąż D. G. (1) dowiedział się o zaciągniętym przez pozwaną zobowiązaniu z tytułu pożyczki gotówkowej zawartej z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. o nr (...) kiedy Bank zaczął przysyłać do niej wezwania do zapłaty zadłużenia.

Dowód: zeznania D. G. (2) (k. 86).

Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia tej sprawy miały w istocie charakter bezsporny. Pozwana nie kwestionowała zawarcia umowy, nie podniosła również zarzutów w zakresie wysokości zobowiązania. Jednym argumentem, jej zdaniem, przemawiającym za oddaleniem powództwa był brak zgody małżonka na zaciągnięcie zobowiązania.

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał również na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, z których przeprowadzono dowód. Oceny dokumentów Sąd dokonał mając na względzie przepis art. 245 k.p.c. Ponadto należy podkreślić, iż niniejsze postępowanie Sąd prowadził w granicach inicjatywy dowodowej stron, mając na względzie dyspozycję art. 232 k.p.c. Sąd nie widział celowości, ani potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu oczekując, iż strony same będą w procesie należycie dbać o udowodnienie swoich racji i faktów, z których wywodzą skutki prawne (stosownie do treści art. 6 k.c.). W obecnym stanie prawnym nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do

wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

Przechodząc do oceny osobowego materiału dowodowego Sąd wskazuje, że pomijając szczegółową analizę wiarygodności zeznań świadka D. G. (2), ocenił je jako nieistotne dla merytorycznego rozpoznania sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Umowa pożyczki jest umową dwustronnie zobowiązującą, ze względu na fakt, że obie strony umowy zaciągają zobowiązania. Niesporne w niniejszej sprawie było, że (...) Bank (...) SA z siedzibą we W. zaciągnięte zobowiązanie wykonał i udostępnił pozwanej kwotę limitu pożyczki określoną w umowie. Poza sporem był także fakt, że pozwana nie wykonała ciążącego na niej obowiązku w zakresie zwrotu przedmiotu pożyczki wraz z oprocentowaniem i kosztami jej udzielenia w oznaczonych terminach spłaty.

Linia obrony pozwanej sprowadzała się w istocie wyłącznie do podważenia ważności umowy pożyczki z uwagi na brak wiedzy i zgody męża na jej zaciągnięcie.

Powyzszy zarzut należało uznać za oczywiście chybiony.

Zgodnie z art. 37 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zgoda drugiego małżonka jest potrzebna jedynie do dokonania:

- 1) czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkowania wieczystego, jak również prowadzącej do oddania nieruchomości do używania lub pobierania z niej pożytków;
- 2) czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal;
- 3) czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa;
- 4) darowizny z majątku wspólnego, z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych.

Powyzsze uregulowanie jest przepisem, który w rozumieniu art. 36 § 2 zd. 1 k.r.o. stanowi inaczej, a mianowicie dotyczy wyjątku od zasady tam wyrażonej, że każde z małżonków może samodzielnie zarządzać majątkiem wspólnym. Tylko zatem co do czynności wyżej wskazanych ważność umowy, która została zawarta przez jednego z małżonków bez wymaganej zgody drugiego, zależy od potwierdzenia umowy przez drugiego małżonka (art. 37 § 2 k.r.o.).

Odnosząc się do twierdzeń pozwanej o przekroczeniu przez nią zakresu zwykłego zarządu majątkiem skutkujących nieważnością umowy Sąd wskazuje, że przedmiotowe okoliczności mogły mieć znaczenie ale według art. 36 § 2 zd. 2 k.r.o. przed zmianą kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dokonaną ustawą z 17 czerwca 2004 r., zgodnie z którym zgoda drugiego z małżonków była potrzebna do dokonania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu majątkiem wspólnym małżonków. Aktualnie jednak dla ustalenia jaka czynność zarządu majątkiem wspólnym wymaga zgody drugiego z małżonków nie ma znaczenia zaklasyfikowanie tej czynności do czynności zwykłego zarządu czy też do czynności przekraczających zwykły zarząd.

Żaden z przypadków opisanych w art. 37 § 1 k.r.o. nie odnosi się do umowy będącej źródłem przedmiotu sporu, zatem brak zgody męża pozwanej nie niweczy skuteczności roszczeń powoda. Nie ulega zatem wątpliwości, że zawarta przez pozwaną z Bankiem umowa pożyczki gotówkowej nie jest dotknięta nieważnością, a jedynie wierzyciel może żądać zaspokojenia z majątku osobistego dłużnika, z wynagrodzenia za pracę lub z dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej, jak również z korzyści uzyskanych z jego praw, o których mowa w art. 33 pkt 9, a jeżeli wierzytelność powstała w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa, także z przedmiotów majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa, a nie z majątku wspólnego małżonków (art. 41 § 2 k.r.o.).

W świetle powyższego nie miało zatem żadnego znaczenia podnoszenie przez pozwaną okoliczności widnienia w oświadczeniu pożyczkobiorcy błędnych danych w zakresie jej stanu cywilnego, skoro pozwana mogła zaciągnąć kredyt samodzielnie i to uczyniła.

W niniejszej sprawie nie mógł znaleźć zastosowania również art. 36¹ k.r.o. albowiem sprzeciw współmałżonka może zostać zgłoszony w odniesieniu do zamierzonej przez współmałżonka czynności zarządu majątkiem wspólnym. Wykładnia gramatyczna prowadzi do wniosku, że sprzeciw odnosi się do czynności, które mają zostać dokonane w przyszłości. Małżonek musi zatem wiedzieć o zamiarze dokonania czynności przez współmałżonka. Brak takiej wiedzy wyłącza stosowanie ww. przepisu. Złożenie sprzeciwu po dokonaniu czynności pozostaje zatem prawnie irrelevantne (Wierciński Jacek (red.) Kodeks rodzinny i opiekuńczy Komentarz Lex 2014). Tymczasem D. G. (2) podczas zeznań wskazał, że o pożyczce dowiedział się w momencie, kiedy pozwana zaczęła odbierać wystosowane przez powoda wezwania do zapłaty.

Sąd nie znalazł również żadnych podstaw do uwzględnienia zarzutu pozwanej w zakresie nienależytego zbadania przez powoda zdolności kredytowej pozwanej, którego nota bene pozwana w ogóle nie uzasadniła.

Zgodnie z art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy, tj. zdolności do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Obowiązek weryfikowania zdolności kredytowej, wynikający z tego przepisu, ma charakter publicznoprawny, a jego należyte wykonanie kontrolują organy nadzoru finansowego, nie zawiera natomiast żadnego odniesienia do sfery prawa prywatnego. Udzielenie przez bank kredytu osobie niemającej zdolności kredytowej nie wywołuje zatem żadnych konsekwencji w aspekcie prywatnoprawnym tej umowy, w szczególności nie ma wpływu na jej ważność (zob. J. Molis, Komentarz do art. 70 ustawy – Prawo bankowe, w: Prawo bankowe. Komentarz, red. F. Zoll, Zakamycze 2005; Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 7 maja 2014 r., VI ACa 945/13, LEX nr 1469473).

Na marginesie Sąd wskazuje, że art. 387 § 1 k.c., przewidujący nieważność umowy o świadczenie niemożliwe, w przedmiotowej sprawie również pozbawiony jest podstaw. Niemożliwość, o której mowa w tym przepisie (tzw. niemożliwość pierwotna świadczenia) jest to niemożliwość obiektywna, która polega na tym, że nie tylko konkretny dłużnik, ale również żadna inna osoba nie może spełnić świadczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20.03.2009 r. w sprawie II CSK 611/08, LEX nr 527123 oraz z dnia 8.01.2009 r. w sprawie I CSK 239/08, LEX nr 523627). Tymczasem spełnienie świadczenia będącego przedmiotem umowy między stronami (zwrot udzielonej pożyczki z tytułu kredytu) jest obiektywnie i realnie możliwe.

Reasumując, Sąd uznał, iż powód wykazał swoje roszczenie co do zasady i co do wysokości (pozwana nie kwestionowała prawidłowości wyliczenia roszczenia głównego jak i odsetkowego), a w przedmiotowej sprawie brak jest jakichkolwiek podstaw aby pozwana mogła zwolnić się od odpowiedzialności za swoje zadłużenie wobec Banku.

W związku z powyższym Sąd uwzględnił powództwo w całości, czemu dał wyraz w punkcie pierwszym wyroku. Na marginesie Sąd zauważa, że na gruncie przedmiotowej umowy pożyczki po stronie pożyczkodawcy zastrzeżono prawo naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, dlatego też strona powodowa była uprawniona żądać odsetek w wyższej wysokości.

Orzeczenie o kosztach postępowania zawarte w punkcie drugim wyroku znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1 k.p.c. (na przedmiotowe koszty złożyła się opłata od pozwu).

sędzia Jolanta Czajka-Bałon